

Budyšin, 05.04.2025

Žělowe směrnice w lětoma 2025 a 2026

Předstłowo žělowych směrnicy

Žělowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa za dwělětnu periodu až do pšichodneje głowneje zgromažiny w lěše 2027. Wóni su se na 23. głownej zgromažinje Domowiny pšiwzeli a twórje zakład za žělabnosć wólonych gremijow kšywownego zwězka. Rozpšawa wó zwopšawdnjenju žělowych směrnicy pšedpołožyjo se głownej zgromažinje w lěše 2027.

Zwopšawdnjenje toš tych směrnicy koordiněrujo zwězkowe pšedsedařstwo z pomocu swójoje prezidija, žělowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a ćlonkojske towaristwa/zwězki smy do wužětanja směrnicy zapšimjeli.

I. Zwězk Łužyskich Serbow

Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow – jo zastupnica zajmow serbskego luda. Jeje ćlonkojske župy, kupki a towaristwa su nosarje towarisnostneho žywjennja w Serbach. Jich žěło pódprěš jo nam bytosny nadawk. Aktiwne sobužěło jednotliwcow, towaristwow, župow a organow Domowiny pšiwzeli zwopšawdnjenju wobzamknjenjow Domowiny jo zakład za wuspěšne statkowanje kšywownego zwězka. Zgromadnje wabimy za statkowanje w Domowinje. Kuždy, lěc jednotliwec abo towaristwo, jo nam ako ćlonk kšywownego zwězka witany. Zakład za zgromadne žěło twórje wustawki a program Domowiny.

- (1) Domowina spěchujko kulturu mjazsobnego respekta a zasajžujo se za zwěžanosć w našej towarisnosći. We Łužycy pózbužujomy luži, serbski w zjawnosći powědaš. Wuwianje a skšuwjenje serbskeje identity a serbskego wědobnja, wósebne pla młodostnych, pódpěrujomy z wótpowědnymi napšawami. Wót namócy, diskriminacije abo šćuwanja pótrjefjonym póbitujomy našu pódpěru a pomoc.
- (2) Za spěchowanje mjazsobneje wuměny župow a ćlonkojskich towaristwow Domowiny pšewježo pšedsedař Domowiny dwójcy wob lěto zarědowanje ze županami a pšedsedarjami.
- (3) Z nacasnym wenkownym wustupowanim wabi Domowina wšyknych zajmow, wósebne tek dorost, do zgromadneho žěła za pšichod Serbow pód kšywom Domowiny – wšojadno, lěc cesnoamtski abo głownoamtski.

- (4) Domowina, jeje župy a towaristwa, woplěwaju kontakty k psijašelam Serbow w słowjańskem wukraju, k pótomnikam Serbow w tu- a wukraju ako teke k narodnym mjeńšynam w Europje. W toś tom wobłuku dejało se lětnje na 20 interakcijow pšewjasć.
- (5) Z Mytom Domowiny, Cesnym znamuškom, Mytom Domowiny za dorost a ze “Serbskim Dudakom” wucesćijo Domowina kužde lěto wósoby za wuznamne cesnoamtske statkowanje na wšych pólach narodnego žěła.

II. Politiske zastupnistwo

Domowina zastupujo zajmy serbskego luda. Toś to zastupnistwo jo w serbskima kaznjoma kraja Bramborska a Lichotnego stata Sakska zapisane. Wóna stara se wó rozšyrjenje pšawow a winowatosćow za sobu- a samopóstajenje, pšedewšym w serbskich politiskich, kulturnych a kublańskich nastupnosćach. Jadnamy ze wšyknyimi demokratiskimi akterami na komunalnej, krajnej, zwězkowej ako tek europejskej rowninje. Wužaržujomy kontakty k narodnym mjeńšynam a drugim ludam. Pši tom jo nam wažne, wědu wó Serbach we Łužycy a zwenka njeje dalej rozšyrjowaś.

- (1) Domowina zasajžuju se za to, aby se programa z koaliciskeju dogronjenjowu Sakskeje a Bramborskeje pótrjejece serbske nastupnosći z boka kněžařstwowu zwopšawdniłej. Dalej zasajžuju se za pšepšajenje politiskich pominanjow, kótarež jo Domowina krajnyma sejmoma pósrědniła.
- (2) Domowina stara so wó to, až se politiske pominanja za serbske šulstwo w Sakskej, kótarež jó zwězkowe pšedsedařstwo 2024 na naraženje Serbskego šulskega towaristwa pšiwzeło, realizěruju.
- (3) Domowina zasajžuju se w Sakskej za to, až se kublański koncept 2plus do wótpowědnego póstajenja zapšimjejo a zwopšawdnijo.
- (4) Domowina formulěrujo ako powědařka zajmow Serbow politiske stojnišća a je pó pótrjebe z dalšnymi gremijami wótgłosujo (na pšikład ze Serbskima radoma w Bramborskej a Sakskej, ze Załožboweju radu a Mjeńšynoweju radu).
- (5) Domowina jo aktiwny člonek Mjeńšynoweje rady Nimskeje a wótgłosujo se w toś tej ze zastupjarjami tamnych narodnych mjeńšynow. W nadawku Mjeńšynoweje rady wobgospodarjujo Domowina ako nosař Mjeńšynowy sekretariat w Barlinju.
- (6) Domowina stara se wó to, až se na zwězkowej rowninje na serbske zajmy žiwa. Wósebnje pak se zasajžuju za garantiju trjebnego pówušenje financnych srědkow za Załožbu za serbsi lud.
- (7) Ako zastupjařka zajmow Serbow pósrědnjujo Domowina serbske pozicije na mjazynarodnej, zwězkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej rowninje. Za to pówołujo zastupjarjow Serbow do wótpowědných gremijow a pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žělabnosći.
- (8) Domowina jo nosařka Serwisowego běrowa za serbsku rěc w komunalnych nastupnosćach. Wóna zasajžuju se za dljukodobne zawěsćenje toś teje póslužby ako teke serbskego komunalnego programa.

- (9) Domowina wužěła sebje pšeglěd wó komunach w serbskem sedleńskem rumje a z kótarymi napšawami toś te serbsku rěc spěchuju. Domowina jo partnařka wšyknym komunam pši spěchowanju a rewitalizaciji serbskeje rěcy.
- (10) Domowina zastupujo z aktiwnym žěłom w organizacijoma FUEN a MENS serbske zajmy na europejskej rowninje. Wóna jo mjazy drugim člonk w słowjańskej, kublańskej ako teke non-kin-state kupce FUEN.
- (11) Domowina jo člonk organizacije CIOFF a woplěwa kontakty k dalšnym kulturnym kupkam a organizatoram folklornych festiwalow. Wobžělenje na zarědowanjach CIOFF a jeje nimскеje sekcije, kaž tek trjebne pšizěta zastojnstwo Domowiny zarucyjo.
- (12) Domowina zasajžujo se zaměrnje za to, aby se na Bramborskej techniskej uniwersiće Chóšebuz-Zły Komorow studij wucabnikojstwa za serbšćinu za dolny schójžeńk zarědował.

III. Šćit a wózroženje serbskeje rěcy

Serbska rěc jo nam nejdrotgótnejše derbstwo našych přédownikow. Jeje woplěwanje, šćit a wózroženje jo nam nejwažnejšy nadawk. Pózbužujomy familije k woplěwanju serbskeje rěcy. Zasajžujomy se za zwopšawdnjenje efektivnych, rěc spěchujucych napšawow za wšyčne generacije, wósebnje w žišownjach a šulach. Pšewježomy a pódpěrujomy napšawy k wóžywjenu serbskeje rěcy wšuzi tam, žož wóna tuchylu kšuty wobstatk zjawneho žywjena njejo. Napóranje nowych rěcnych rumow jo wažny wobstatk našych procowanjow.

- (1) Ako Domowina žiwamy na to, až we wšednej komunikaciji, w našych gremijach a na pósejženjach serbšćinu ako jadnańsku a wobchadnu rěc wužywamy.
- (2) Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ kooperěrujo ze župami a kublanišćami pši wugótowanju familijowych a rěc spěchujucych zarědowanjow a napšawow.
- (3) Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ wuugbajo ako pšipóznata nosařka młožinskeje pomocy a na zakłaže dogronow z wokrejsoma Budyšin a Zgorjelc socialne młožinske žěłto. Ako nosař Dolnoserbskego internata w Chóšebuzu a internata Serbskego gymnazija w Budyšynje bitujo RCW wuknikam druge doma a serbski powědajucu zgromadnosć.
- (4) Rěcny centrum WITAJ analizěrujo w Dolnej Łužycy pšechad žiši z WITAJ-kupkow w žišowanjach do zakładnych šulow z bilingualneju wucbu. Na toś tom zakłaže wužěła RCW strategiske napšawy a konkretne naraženja za efektiwne wugótowanje w pšedšulske lěše.
- (5) Domowina jo partnařka za wšyčne kublanišća ze serbskimi póbitowanjami. Wóna jo w šulskich konferencach wšyknych šulow ze serbskim póbitowanim w serbskem sedleńskim rumje póražujucu člonk a žiwa na jich serbske zajmy.
- (6) Domowina pódpěrujo zwopšawdnjenje ako teke dalejpisanje Drugego krajnego plana ku skšusenju dolnoserbskeje rěcy Bramborskeje a Drugego plana napšawow Sakskego statnego kněžařstwa k pózbužowanju a wóžywjenu wužywanja serbskeje rěcy. Za zwopšawdnjenje planow stej kněžařstwje zagronitej.
- (7) Domowina koncentřerujo se pši rěcne planowanju wósebnje na pósrědnjenje serbšćiny ako tek na statusowe planowanje:

- Domowina angažerujo se w Dolnej Łužycy za projekt “Zorja”. W Sakskej jo Domowina nosař projekta ZARI – Seši za regionalnu identitu a s serbsku rěc.
  - Rěcny centrum Witaj wuwija pśeložowański program sotra.app za dolno- a górnoserbsku rěc wobstawnje dalej. Pśi tom wusměrijo se na to, sotra.app z funkciju rěcneho spóznananja a pśedcytanja zwězaś.
  - Rěcny centrum WITAJ wužěła certifikaciju górno- a dolnoserbskich rěcnych zamóžnosćow pó Zgromadnem europejskem referencnem ramiku za rěcy, aby se wósebnje status serbskeje rěcy pówušył.
- (8) Domowina angažerujo se na politiskej rowninje za dalejwuwiše noseceje struktury za dlujkodobne pśewježenje serbskich digitalizaciskich projektow.
  - (9) Domowina póbitujo praktiki, pśewód zakóńcacych žěłow a žěło na honorarowej bazy za wšykne generacije. Dalej rozšyrjujo swóje zwenkašulske serbske póbitowanja za žiši we wuskej kooperaciji z tšešimi.
  - (10) Domowina póbitujo maminorěcnym ako teke wuknjecym člonkam Domowiny dalejkublanja w serbskima rěcoma na pólu stilistiki abo literarneje rěcy. Rownocasnje wuwija móžnosći dalšnych rěcnych kursow we wšakorakich formach a intensitach.
  - (11) Domowina pśewóžujo monitoring rěcneho stawa wuknikow w górnoserbšćinje (output) ako tekež monitoring pódateje wucby dolnoserbšćiny (input).

IV. Kultura a sport, wuměłstwo a wědomność

Kulturne žěło, sportowe gibanje, wuměłstwo a wědomność su wažne stupy serbskego žywjjenja a žělabnośći kšywowego zwězka. Rowno tak su aktery na toś tych pólach póstańce našogo luda we Łužycy a zwenka njeje. Pódpěrujomy wuměnu wósebnje ze słowjańskim wukrajom a drugimi narodami. Spěchujomy zgromadne žěło serbskich institucijow z cesnoamtskimi akterami. Zgromadne projekty institucijow wobogašuju kulturne žywjjenje w Serbach.

- (1) Domowina spěchujo zachowanje a woplěwanje serbskich nałogow. Domowina zmócnijo widność bogatosći toś togo derbstwa pśez napšawy, ako na pśikład aktiwne wobžělenje w projekće UNESCO 5 – derbstwo Łužycy / herbstwo Łužicy.
- (2) Domowina wuwija a pódpěrujo napšawy nastupajuce imaterielneho kulturnego derbstwa (IKD), kótarež spěchujo wótpowědne struktury a rozměše za IKD ako zakładny wobstatk serbskeje kultury. Z tym skšuśijo se w serbskem luže wědobnje ako nosař IKD. Rownocasnje rozšyrjujo se widność serbskeje żyweje kultury. Swěženje a nałogi Łužyskich Serbow w běgu lěta su južo wót lěta 2014 wobstatk imaterielneho kulturnego derbstwa Nimskeje. Na dlejšy cas se pśespytujo na tom zaklaže toś te teke do wótpowědneje UNESCO-lisćiny zapisaś daś.
- (3) Ako kšywo župow a towaristwow pśewježo a zagrónijo Domowina serbske zarědowanja, kenž služe spěchowanju a skšušenju serbskeje identity a zgromadnośći ako teke mjazsobneje wuměny. Wóna pśewóžujo akterow a organizatorow pśi pśigótach a pśewježenju zgromadnych zarědowanjow serbskich institucijow a towaristwow. Mjazy drugim pśewježo abo organizěrujo
  - lětnje 10 nazymskich koncertow.
  - XV. Mjaznarodny folklorny festiwal Łužyca – Łužica wot 26.06. do 29.06.2025

- 10. Mjazy narodny festiwal dudakow wot 19.06. do 21.06.2026
  - pšigótowanje za wobžělenje serbskeju mustwowu na EUROPEAŽE, kótaraž se wótmějo 2028 w regionje Friaul-Julisch Venetien w Italskej.
- (4) Regionalne muzeje, domowniske špy a městnosći zmakeanja a wopominanja pokazuju na žywe serbske stawizny. Jich dalšne wobstaše jo nam wjelgin wažne. Domowina nažěłajo zgromadnje z partnerjama a nosarjami analyzu a perspektiwu za zmócnjenje a rěčne wuwěše małych muzejow a domowniskich špow.
  - (5) Domowina pódpěrujo organizatoriski wuměnu mjazy serbskimi sportowymi akterami. Nazgónjenja serbskeje zgromadnosći pšinosuju k skšúšenju narodnego wědobnja. Domowina rědujo wobžělenje serbskich wubrankow na sportowych zarědowanjach.

V. Nabóžno-narodne žywjenje

Bogate derbstwo nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow jo wobstatk žywjenja wjele Serbow, teke za pšichodne generacije. Jich aktiwne woplěwanje jo wažny zakład za wutwórjenje a skšúšenje teke narodnego wědobnja. Wósady su njewuzbytne serbske rěčne rumy, socialne seši a domownja za žywu wěru Serbow.

- (1) Domowina pódpěrujo katolskich a ewangelskich kšescijanow pši pšewježenju nabóžno-narodnych pšedewzešow.
- (2) Domowina pódpěrujo serbskich kšescijanow pši jich procowanjach, aby se na narodne zajmy a zachowanje serbskich rěcnych rumow w cerkwinskih strukturach žiwało.
- (3) Domowina wótgłosujo se zgromadne žěło w nabóžno-narodnych nastupnosćach z ewangelskimi a katolskimi wósadami w serbskem rěcnym rumje, z Towaristwom Cyrila a Metoda z.t. (TCM), ze Serbskim ewangelskim towaristwom z.t. (SET) a Spěchowanski towaristwom za serbsku rěc w cerkwi z.t.

VI. Łužyca ako góspodařski rum

Góspodařstwo jo rěp Łužyce a wobwliwujo njepósrědnje socialne połoženje našeje domownje a serbskego luda. Ze spěchowanim serbskeje rěcy a kultury pówušyjomy atraktiwitu regiona. Wósebne dwójo- a wěcejrěcnošć jo za lužyske pšedewzeša wudobytk. Pódpěrujomy napšawy, kótarež pógnuwaju regionalne góspodařstwo k wužywanju serbskeje rěcy. Zasajžujomy se za kooperaciju Łužyce z pšihranicnymi stronami Pólskeje a Českeje. . Wugronijomy se za łagodny turizm, kótaryž zmóžnijo góscam serbsku kulturu we Łužycy zeznawaš.

- (1) Domowina pódpěrujo towaristwo Serbski kulturny turizm w procowanju, eksistěrujuce kólasowarske sćažki pód mjenim "Serbske impresije" mjazy Górneju a Dolneju Łužycu wutwariš, je zwězaš a ako kulturno-rěčne sćažki kwalificěrowaš. Na pólu turizma maju se kontakty k turistiskim zwězkam Sakskeje a Bramborskeje wutwariš.
- (2) Domowina pšewježo w kooperaciji z regionalnymi pšedewzešami symposium k spěchowanju serbskeje rěcy a kultury.

- (3) Domowina spóscijo "Myto za góspodařstwo" ako pšípóznaše za pšikładne spěchowanje serbskosći w góspodařtwje.
- (4) Domowina pódpěrujo serbske šule pši organizěrowanju a pšewježenju pówołańskich wikow, aby wukniki serbskich pšedewzešarjow a serbske institucije zeznali.
- (5) Domowina zestajijo pšeglěd pšedewzešarjow, kenž spěchuju serbskosć w góspodařtwje.

VII. Łužyca – naša domownja

Łužyca jo srježišćo a domownja Serbow. Zasajžamy se za to, aby se serbskosć w sedleńskem rumje dalej zmócnila a wuwijała. Žiwamy na zaměrne zapšimowanje serbskeje rěcy a kultury do regionalnego, komunalnego a krajnego planowanja. Stolěše trajuće wudobywanje brunice zawóštajijo serbskemu ludoju wjelike škódy. Proces strukturneje změny póbituju nam nowe perspektiwy za wózroženje a spěchowanje serbskeje rěcy a kultury.

- (1) Domowina rozšyrjujo wědu wó sebje a wabi za žělo kšywowego zwězka. Wóna nawězujo direktny kontakt k zajmcam a góscam, informěrujo pšez wšake socialne seši, informaciske brošury, flyery abo wabjeńske artikle. Pšisamem tyžeński pósrědnjo informacije wó swójom statkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam. W toš tej legislaturenej periože lažy fokus na nowem wenkownem wobrazu wužěłkow ako teke na modernizěrowanju webboka a jogo póbitowanjow.
- (2) Z kupkoweju, towaristwoweju a župneju pawšalu pódpěrujo Domowina serbske kulturne žywenje, nałogi a zarědowanja pó celej Łužycy, aby serbske rěčne rumy skšušila a rozšyriła.
- (3) Domowina wutwórijo z pomocu pódpěrowarjow a multiplikatorow dwórorěcnu normalitu we Łužycy a skšušijo serbsku identitu z tym, až pówušujo akceptancu widobnje a słyšabnje serbsku rěc pšez wužywanje serbskich znamuškow, dwórorěcnych pópisanjow ako teke pšez konsekwentne nałožowanje serbskeje rěcy w zjawnosći.
- (4) Gaž se nowe wjelikozawody a projekty we Łužycy zasedliju, musy se musy analiza kulturneje znjasliwosći za šćit a zdžaržanje serbskeje rěcy a kultury w regionalnem, komunalnem a krajnem planowanju pšewjasć.

Wšykne wócakowanja bazěruju na mjeńšynopšawniskem zakłaže, kótaryž wótblyščujo se w płašecych dojadnanjach na europejskej rowninje ako teke w kaznjach na zwězkowej a krajnej rowninje.